

Nro. 36.

A FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMEBŐL.

*Költ Bétsben Pénteken Novembernek 1-ső napján,
1799-ik esztendőben.*

Béts.

A' Magyar Országgi Udvari Fő Cancelláriánn
nehány napok előtt meg-üressült Vice-Cancellá-
riusi hivatalra, Várasdi Örökös Fő Ispány's-egy-
szersmind N. Nyitra Vármegyei valóságos Fő Is-
pany, Camerarius, és Valóságos Titok Tanátsos,
Monyorókereki Gr. *Erdödy József* Urat ö Excel-
lentiáját, méltoztatott Felséges Urunk ki-nevez-
ni, mely hivatalnak folytatását ö Excellentiája
már által is vette.

Hadi Történetek.

A' Bétsi Udvari Ujjiságban ilyen hadi törté-
netek vagnak *Olofz* Országból a' fő Hadi Can-
cellariától, hi-hirdettelve: —

N n

„Már közelébről jelentetett volt; hogy F. M. Lieutenánt *Frölich*, az alatta lévő fegyveres seregnek egy részével, Romából *Ancona* felé vette legyen útját, hogy ezen kikötő-helynél egy recognoscerozást tegyen. —

„Az az alkalmatosság, a' melyet ez a' kikötő-hely szolgáltatott a' Frantzia hajóknak, hogy prédálásaikat az egész *Adriaticum* tengerenn folytathassák, 's ezen tengert nyughatatlankodtassák, szükségessé tette ezen kikötő-helynek elfoglaltathatása végett hathatós eszközökhöz nyolni. E' végre, a' Romai vidékekenn volt seregekenn kívül, még *Dalmatziából* is tétettek által *Sinigaglia*hoz fegyveres seregek; és minthogy ezek, 's ezeken kívül a' meg-kivantató ágyuzó készülétek is, már meg-érkeztenek, ehhez-képpelt F. M. Lieutenánt *Frölich* is már 17-dikben a' *Montegaleozzén*n battériát tsináltatni el kezdette volt, és 300 katonaiszeméyekkel, kézfittette a' futó-sántzokat, hogy az alatt, mig a' kikötő hely a' tenger felől, a' *Török* és *Orosz* hadi hajók által meg szállva tartatódhatik, a' szározon is, ha csak magát egyéb módon fel adni nem, ákar ná, arra formális ostrom által kényszerítették. — Mellyre nézve innét fontos tudósításokat várhatunk. —

„A' Gen. *Melastól* Okt. 17-dikénn tétetett tudósítások iszerént továbbá, az ellenség a' *Génuai* (a' városhoz képpelt nagyobbára Napkelet felé eső) *Rivieránn*, az ezen meg-szállva lévő Gen. *Klenau'* serege ellen, elő nyomult, a' maga *Torrigliai* posztját is, 3000 emberekkkel erősebbé tette; az után 12-dikben a' mi *Barbagalatai* posztunkkat meg-támodta, 's-a' miéinket onnét vizsgálva nyomta; a' következett naponn továbbá, *Chiavarinn* keresztül *Bobbio* felé elő nyomult: a' mely ellenséges mozdulásokra nézve, fel-indúlták lenni találta Gen. *Klenau* magát, arra, hogy seregének fekvését, *Sarzane* mellől a' *Magara* megé tegye által. —

„Mind ezek az elő-meneteles mozdulásai azönközben az ellenségnek, nem voltak tartósok, minthogy a' 20-dikban indult tudosttások szerént, Gen. *Klenaunak* egy jó fordulása által, a' *Pontremoli*, *Borgo*, *Val-di Taro*, és *Varese* hegyeiknek, ismét sietséggel való el-hagyásokra kényszerített az ellenség, ki is ezen alkalmatossággal éppen *Sestri-di-Levante* mellé kergettetvén, mindenek ismét előbbeni helyeikenn állanak.

* * *

Stuttgart, 20. Okt. — „A' Frantziák *Wiesloch* és *Langenbruck* körül, a' Császáriak pedig *Bruchsal*nál, még tegnap is tsendességben voltak. A' Frantziáknak mai mozgásaikból úgy tetszik, hogy *Aschaffenburg* felé fordították nagyobb erejeket. *Aschaffenburg*ból azönközben 14-dikben irták, hogy ott még addig semmi új történetek nem fordultak volt addig, elő; és az *Insurgensek'* fekvéseik a'tájjon, olyanok a'Ménus' két partjain, hogy elegendő-képpen ellent állhatnak az arra felé nyomuló ellenségnek.

Hadi történetekről szolló leveleket, most igen édes keveset olvastunk Német országról. Két sorokban írják *Stuttgart*ból, hogy a' *Manheimot* és *Heidelbergát* ismét el foglalt Frantzia csapatok, az olta nem mozdultak előbb. *Bruchsal*-ban és körülette 10-, *Sinzheim*nál valami 8-ezer a' számok.

Lindauból, 17. Okt. — „F. Marschall *Suwarow* tegnap, 24 ezer embernél többől álló táborával ide érkezvén, maga a' F. Marschal, *Konstantin* Nagy Hertzeggel és a' G. Stábbal együtt, a' városba, a' tábor pedig a' város előtt szállott-meg.

„Oberst. *Williám*, minekutánna a' 25-dik Septemperi tsata után, a' *Zürchi*-tónn lévő *Fregátot* el-süjlesztette, és az apróbb hajókról az ágyukat a' vízbe hányatta volna, most már is-

mét a' *Boden-Seen* segíti az e' körül öszszesereglett egyesült seregeknek hadi foglalatosságait.

Lindauból, Okt. — „*Gen. Rimskoi Korsakow* ma ide érkezett, és hoízfzas Conferentziája volt *Suwarow* Hertzeggel. Itt még az utzákon is *Orosz* katonák vagynak szállva, és nagy *Strasza-tüzeket* tsinálnak éjjelenként. Már ilyen képpen mostan, az egész egyesült-tábornak centrumát *H. Souwarow*' alatt az *Oroszok*, jobb szárnyát *Swéwiában* a' *Károly Fő-Hertzeg* -, bal szárnyát pedig *Olosz Országban*, a' *Gen. Melas* - alatt lévő *Cs. Királyi seregek* formálják.

Olosz Ország.

A' *Római és Civita-vechiai Capitulátzió*nak hátra lévő *Artikulussai*, ezek: —

„14) *Art.* A' *Civita-vechiai* neutrális hajók használathassanak a' seregeknek haza-szállittatásokban, 's-az után tulajdon hazáikba vissza térhessenek, &c. — *Felelet.* Gond fog néhány transport-hajók iránt lenni az őrző-seregeknek *Frantzia országba* való vitettetésekre. —

„15) *Art.* Engedtetlenek az őrző-seregnek két bé fedett hajók, az az, olyanok, a' melyek minden meg vizsgálattástól menttek, 's-vagy *Római*, vagy *Frantzia Republikánusok*' tulajdonaik legyenek. — *Fel.* Ez, meg-engedhetetlen. —

„16) *Art.* A' *Civita-vechiai* magazinumok, a' seregeknek hajókra való üléséig maradjanak az ott lévő *Frantzia Kormány-szék*' kezében: a' mely történetben parólájára meg igéri a' *Frantzia Generális*, hogy a' *Divisiójának* szükséges eleségen kívül, semmi pazérlást meg nem enged. — *Fel.* Mind addig, míg ott leszen az őrző-sereg, megtarthatja magazinumjait, de úgy, hogy csak egy-egy napra-valót vehessen-ki belőlle. —

„17) *Art.* A' *Romában* lévő *Frantzia Követ*, élhessen mind azokkal a' *prærogatívákkal*, a' me-

lyek a' nemzetek' törvénye szerént, az ő characterjével öszlze köttetve vagnak; Frantzia országba vizenn akár szározona haza menni, telyes szabadsága légyen; a' maga személyének, personaléjauak, vagyonyaiknak, és archivumaiknak el-vittetésére, annyi izekér engedteffék, a' mennyit maga szükségesnek fog itélni; ha vizenn tettzik menni, mind ezekkel együtt, egy Anglus hajónn, vagy a' Villafranchei, vagy az Antibes, vagy a' Touloni kikötő helybe vitettesék; ide értetődjenek minden fele Secretariusok, 's-minden más személyek és tsélédek, a' kik a' Követséghez, és ahoz tartozókhöz tartoznak, valamint izintén a' Frantzia Respublikának a' Romai Respublikánál lévő minden Civilis Biztossai, Agensei, 's-ezeknek vagyonaik. — *Fel.* A' Követnek, minden bágázsiájával együtt Frantzia országba lejendő el vitettetésére, tulajdon hajó határoztatott. Az olyan papirossak, a' melyek a' Romai Státus' tulajdonai, *Bourcard* Generalisnak által adattatnak; közöségesen szollva leg kissebb irás is, melyhez a' Romai Státusnak valami köze lehet, el nem vitettethetik. Az Agensek, a' tengerenn haza küldetnek.

„18) *Art.* *Ancona* várossa, melynek tulajdon Komendánsa vagon nem foglaltatik ezen Artikulus' alá. — *Fel.* Az el hagyattatandó helyek, tsak azok, a' melyek a' Romai vidékekenn a' *Gen. Garnier*' vezérlése alatt vagnak. *Ancona*, ki vagon ezek között vétetve.

„19) *Art.* Ezen egyezésnek Artikulussai, a' Romai Respublika' Souverænitásának és függetlenségének, semmi kárára ne szolgáljanak. — *Fel.* Ez egy egészen érthetetlen Artikulus.

„20) *Art.* Ha ezen egyezésnek néhány pontjai nem lennének egész világossággal meghatározottak; a' Frantzia Respublikának és Szövetségelseinek kedvező módon magyaráztassanak meg. — *Fel.* Helybe hagyatik. —

„Meg-köttetett a' Hadi-Tanátsban, *Vendem,*

2 dikánn, a' Frantzia Respublika' 8-dik esztendejében —

„Garnier.

„Troubridge.

Toldalék Artikulusok.

„1) *Art. Civita-vechiát* és ennek erősségét Anglus seregek foglalják-el. A' Frantzia sereg azonközben, szállásainn megmarad, és tulajdon nemzeti parade strázsákat állithat ki. *Cornetto*-ba Sept. 30 dikának estvéjénn szállanak bé az Anglusok, a' midön onnét a' Frantziák *Civita-vechiába* el-útaznak, és ott szállásokra rendeltetnek. Ezen naponn üressittetik ki *Tolfa* is. *Roma* várossát Sept. 30 dikánn, éjjfél-utánni két orakor, Nápolyi seregek foglalják el, és a' Gen. *Bourcard*' intézései szerént *Garnier* Generalissal egyetertőleg, ugy rendeltetnek-el, hogy a' tsendesség fenn tartattassék, és a' Frantziák, az ő el-útazásoknak alkalmatosságával, oltalmaztassanak. A' Frantzia seregek első csoportja 30-dikban, egy második csoportja a' következő naponn, és a' 3 dik csoport megint egy nappal későbbre indul-el Romából; első napi stáziójok, *Monteroni* leszen: másod nap *Civita-vechiába* érkeznek, két ágyut és egy haubitzot visznek magokkal, de ezeket *Civita-vechiában* való megérkezésekör mingyár által adják az Anglus Komendánsnak.

„2) *Art. Gen. Garnier* vagy pedig a' helyette [Romában lévő más Frantzia Komendáns, *Bourcard* Generálissal egyetertőlög, mind addig, mig az utolsó Frantzia csoport útnak indul, folytatni fogja mind azokat a' közönséges parantsolatoknak, a' melyek a' Romából való el-költözést illetik, és bátorságossá teszik, a' Frantziáknak és azoknak a' Romaiaknak, a' kik az őrző sereggel együtt el-menni szándékoznak, elejekbe való terjesztését.

„3) *Art. Az Okt. 1-ső napján* *Civita-vechiából* elinduló csoport, oly módon szállitódik ha-

jókra, hogy annak szállárait, a' még az nap' Romából oda-érkezendő tsoport el foglathassa; ez a' második nap' ül hajókra, hogy az ezen nap' érkezőknek helyet hagyjon, &c. A' betegek leg utóljára ültetnek hajókra, és a' leg alkalmasabb hajók hagyatnak számokra.

„Költ a' *Culloden* nevü hajónn, 27. Sept. 1799.
„*Garnier.* *Troubridge.*

* * *

Meg-készülvén ez a' Capitulatzió ily formann 27-dikben, Gen. *Garnier* egy Proclamatziót intézett 28 dikban a' Romaiakhoz, oly meg-jegyzéssel, hogy: ötet a' kényszerítő környülállások egy Capitulatziónak el-fogadására határozták legyen, hanem ő abban, a' Romaik' java iránt is elegendendő-képpen gondoskodott,

Sept. 28 dikánn dél utánni 2 orakor 3 ágyulövések hallattattak, a' melyek annak jeléül szolgáltak, hogy a' Nápolyi seregek ekkór Romavárossába bé-indultak; minthogy minden piatzokat azonnal el is foglaltak. Most már a' nép is ki gyült az utzákra — a' három színü kokárdákat, a' Szabadság-fát, és a' Frantzia tzimereket özfzfe égette; a' Papság, papi ruháit ismét magára vette; a' 'Sidó-város a' Nápolyi seregek által körül vétetett; és *Bourccard* Generalis ki-hirdettette, hogy minden fegyverek haladék nélkül adattassanak-bé.

Okt. 2-dikánn a' Nápolyi Király' parantso-latjából, a' Quirinalis és Vaticana palotára, 's mind azokra az épületekre, a' melyek a' volt Romai Respublikai Elölljárók által el-foglaltatva voltak, petsétek tétettek; a' Sz. Péter' piatzánn álló nagy Szabadság-fa, a' mély tsak most Sept. 22 dikénn a' Frantzia Respublikai ajj esztendőnek első napjánn plántaltatott volt oda, él-égettetett, és az a' Frantzia's - Romai Patrióták' bálványa, a' *Brutus* fő, minden féle mots-

kokkal illetetve, Romának utzáinn széljel hordoztatott. Hanem, Gen. *Bourccard* meg tiltotta az excessusoknak további folytatásokat.

Okt. 3 dikán Gen. *Bourccard*, ki is a' Nápolyi Királytól a' Romai Státusoknak Interimális Kormányozókká neveztetett, a' mostani Provisoriai Romai Országó - széket azokkal a' derék személyekkel rakta - meg, a' kik még az utóbbi Pápa' ideje miatt is elő - kelő hivatalokat viseltenek. — Az *Engelsburg* a' Capitulátziónak ereje szerént, minden benne lévő ágyukkal, munitziókkal, és eleséggel együtt, a' Nápolyi katonaság által, ugyan ezen napon elfoglaltatott, a' Frantzia örző - lereg pedig abból, meg - eresztett zászlókkal és pengő muzsikaszóval, sok Romai Pátriótáktól kísérette ve, *Civita-vechia* felé, az elvezés végett úrnak indult; és az *Engelsburg*ra a' Nápolyi zászlók fel - szurattattak. — 4 - dikben nagy illuminatziók folytak nagy vigságok között *Roma* várossában.

Francia Respublika.

Külömb - külömb féle környülállásoknak 's történeteknek elő - hordásával bizonyítják némelyek, hogy a' Frantzia Respublika, az ő jelen lévő állapotjához képpett, a' békességre soha magát hajlandónak lenni, ki nem nyilatkozathatja. — *Garreau* nevű Képviselő az Öt - százak' Tanátságban, minekutánna a' dolgoknak a' Directorium béli utolsó változásokig való állapotjokat le - írta volna, az után ilyen ki - fejezésekkel tett egy nevezetes projectomot: — „De, mi az oka annak, hogy mi ezen 30 - dik Priariáli változások után is, mind az addig való kedvetlen környülállásokat szemléljük? Miért öldöztenek azok a' Respublikánusok még ma is, a' kik az előtt üldözettek volt? Azért, hogy a' Directorium titkolódó, és az ötet foglalatoskodtató dolgokban tapasztalás nélkül való lévén, 's - a' közönséges hiva-

tal béli embereknek mind virtuszaikat mind hibásságokat, tulajdon tzeljainak elérésére használni igyekeztvén, Törvény-hozó Tanátsainknak plánilalásaikhoz bé folyást keres magának, és munkáinkat igazgatni iparkodik. Mely öszfzékötetés nélkül valók a' mi Politikai foglalatosságaink! Valyon a' Romaiak, vállogattak-e' Respublika' ellenségeit a' magok Senatusokba? Közöttünk szüntelen a' Constitutzióval ellenkező projectomokról, meg-alacsonyító békelességről, & c. foly a' beztéd. El jött az ideje, hogy az e'-féle félelmeket el-öztaláljuk. Tartományainknak minden kitsinyítése, Constitutzióknak minden változtatása, örökös motok, és minden ezen fundalódó békelesség, tsak ujjabb háboruknak magva fogna lenni. A' Respublikának igaz barátjai tehát a' helyett, a' háborura való leg végsőbb iparkodást kívánják. Vegyünk-ki 'hát a' nyughatatlanlágokat gerjesztők' szájából egyfzeriben minden fogásokat, és tzafoljuk-meg öket az által, hogy tegyveres seregeinket ne engedjük tovább bizonytalanságban maradni, a' felől, hogy mi légyen ezen háborunak bizonyos tzelja."

Nem tétetett azonban ez a' bizonyos tzel, még mind ez ideig is telyességgel közönségesse: hanem söt inkább az határozottatott, hogy a' békelességről, annyival is inkább pedig egy oly békelességről, a' mely valamely engedést, és a' Respublika' valamely részé' ki-terjedésének el-hágyását magába foglalná, senki még tsak szollani se merjeo.

Delbrei azt mondotta, hogy nem jó ezen ki fejezéssel elni, *ki-terjedése*; hanem jobb leszen ki fejezni a' dolgot, így: a' törvények által meghatározottatva lévő vidékje. — *Grandmaison* is így itélt, minthogy külömben majd azt gondolhatnák a' Respublika' ellenségei, hogy azokat a' részeket, a' melyek az ellenség' birtokában vagnak, el hagyni akarja a' Respublika. — „Hát mitsoda részek vagnak az ellenség' birtokában?„

— kérdi *Pondichery*. — *Martinique*, *St. Lucia*, és többek (felet *Grandmaison*). — „Ez igen ké-nyes matéria a' közönséges ülésben való vita-tásra, mond *Cholet*, mivelhogy a' kérdés oda me-gyen ki, hogy: valyon Coloniáinkból nem hagy-hatnánk-e' el valamit, hogy békefséget tsinál-hásunk? a' melynek meg-tiltása annyi len-ne, mint az örökös háborunak meg-határozása.“

A' *Cholet*' szavaira már meg-határozott volt a' dolognak titkos ülésben való folytatása: hanem *Grandmaison* újra fel-kelvén, így beszél-lett: A' Constitutzió; a' mi tartományainkat az egész' részeinek lenni meg határozta: ha 'hát mi mostan a' Constitutzióban meg-határoz-tatva lévő kérdés felett, titkos gyűlésben fogunk tanátskozni, majd az Anglusok el nem mulatják mindeuütt és kivált Coloniainkban azt el-hirlel-ni, hogy mi a' róllok való le-mondás iránt al-kudozunk; őket ez által el-idegenittik tőlünk; el-hitetik vélek, hogy az anya ország magától el vetni akarja őket, 's azt fogják nékiek javasolni, hogy adják Anglus oltalom' alá magokat.“ — A' Tanáts vizsgálta vette ismét a' titkos ülés iránt tett előbbeni végzését, és közönséges ülésben azt határozta a' kérdésben lévő ki-fejezésről: hogy, sem a' Constitutzióban meg-határozott, sem az az-ólta készült törvények által Frantzia országhoz ragasztott részeknek el-hagyását, ne legyen szabad projectálni.

Voltak olyan pártosok is a' Tanátsban, a' kik így se akarták a' ki-fejezés jóvá hagyni: — „Ebből (ily szollattak) azt lehetne ki-hoz-ni, hogy a' Frantzia Respublika, azokat a' tar-tományokat, a' melyek már az ő Országlása'-formája szerént organizáltattak, mint Olosz or-szág, Helvétzia, Hollandia, Belgium, és a' Ré-nus' bal parttja, ki-szorítani akarná ezen vég-zés alóll: — „A' hódoltatott tartományok is a' nagy nemzet' tulajdonai (így szoll), mert azok is az ő fiai' vére által szereztettek.“

„Hijába biz a'! (igy felelt *Puvillers*), mivel hogy ha ti a' hadakozás' tzelját abba helyhezte-titek, hogy az ujj háboru béli vezéreteknek minden hodoltatásaikat meg-tarthassátok, ugy egyszerre el veszik a' népnek a' békeféleghez való egész reménségét, és örökké való háboru leszen a' hadakozás' tzelja. Még barátaitok sem fogják meg-engedni, hogy hodolásaitoknak egész *massaját* a' Respublikához kaptsoljátok.“

Paris, Okt. 17. — „Gen. *Bonaparte* tegnap reggel meg.érkezett *Páris*ba (mely szerént nem szorittatott *Frejus*ban a' 10 napi *Contumatzia'* alá.) A' két testvérjei is elibe mentek volt: de az elibe-ment személyek között senki is szembe nem találkozott véle. — „Ök más ruhákba öltöz-ködve jöttek el Egyiptomból; két Fregát és egy transport hajó hozta őket. *Toulon*ba szándékoz-tak ki-szállani: hanem üzöbe vétettek volt az Anglusoktól, 's-azért jobbnak tartották tsak *Fre-jus*hoz ki-szállani, mint hogy ezt közelébb kapták

Német Ország.

A' Német birodalom' minden lakossainak meg hivattatása, az iránt hogy a' Haza' közönsé-ges meg-tartatásáért tsatázó leregeknek számára, önként való *Subsidium*okat adjanak: — „

„Közönségesen tudva vagyon, és mindenek-nek szemeik előtt vagynak a' bizonyságok, hogy a' Német Birodalmi Deputatzió, mely nagy ohalytással fárodozott légyen *Rastadt*ban, azon, hogy azt az oly fontos reá bizatott dólgot vég-re halythassa, 's az oly igen kivánt békeféleget a' Birodalomnak meg szerezhesse, akár mi nagy és betses áldozatban kerüljön is ezen fontos tzelnak el-érése. Ha ebben az egész emberi nemzetre néz-ve ily sürgető és ohalytott foglalatosságnak vég-re halytásában, a' Frantziák' részéről is hasonló egyenféleggel és hájlandósággal el jártanak vol-na, annak szerentsés ki menetele el nem vétő.

dött volna: hanem, a' Frantzia Követek' gondolkodása, nagyon távol járt ettől a' hasznos tételtől; mint azt ők már még első lépéseikkor minyár ki-mutatták, mikor az ő seregeik, az egész alkudozásnak kezdetétől fogva való folyta alatt, a' leg közönségesebb egyezésnek meg-vetésével, a' Rénusnak mind jobb mind bal partjainn, mint a' had' ideje alatt, az általok el-foglaltatva lévő tartományokat, leg keményebb katonai módon terhelni, meg nem szüntek, *Ehrenbreitstein* várát, hallatlan éheztetés által fel-adásra kényszerítették, és, hogy a' revoluziónak mérgét Német országra is ki-áraszthassák, a' szomszéd Német tartományoknak Constitutziójikat, a' Német birodalomra való leg kisebb tekintet nélkül, fel-bontogatni és semmivé tenni igyekeztek. —

„Noha a' Frantzia Országgló-szék a' pusztító hadat Német ország ellen már meg-határozta volt, és arra minden készülteket meg-tétetett, 's-az ő Vezérjeitől ki-adatott Proclamatziók is, semmi kétség alatt nem hagyták maradni, azt, hogy ők töllök mit lehessen várni: tsak ugyan még ekkor sem gondolták ők hit-szegett politikájokkal meg-egyezőnek lenni, hogy Német ország iránt való békeffeges álortzájokat le-tegyék, hanem inkább éppen ezen tsalárd szin alatt, minden törvényes előre való jelentés nélkül, a' fegyver nyugvás' lineáját által hágták, és, azon egészfen ujj tsal vető fogás alatt, hogy ők tsak katonai positziókat vesznek, Német országnak szivére, rettenetes számmal bé-nyomultanak, minden külömbség nélkül temérdek requisitziókat irtanak ki, és minden helyekenn, a' nélkül, hogy a' hadakozásnak tsak nevit is említették volna, annak pusztításait és iszonyuságait gyakorolták. Scha nem volt még a' Birodalomnak egy nagy része, nevezetesen pedig a' *Swéwiai* Kerület, az ő semmivé való tétetődéséhez olyan közel, mint az ellenségnek ezen bé-ütésekör; a' békeffeges szavakkal való visszafélés mellett is

tsak ugyan eléggé nyilvánvalóvá tette a' ki-
mondhatatlan félelem azt, hogy a' veszedelem
az ő egész ki-terjedése szerént esmerteffék; ha-
nem, a' bé-ütésnek véletlensége, itt minden vé-
delmet egészen lehetlenné tett volt: tsak a'
Cs. Királyi seregek siethettek segítségül elő, és
a' nyomattató Német Birodalom' fedezésére, tsak
ők mehettek szembe az ellenséggel, 's állithattak
erőt az erő' elibe, a' mint is hogy ő Császári
Felsége, a' Birodalomhoz viseltető atyai indu-
laja szerént, a' Birodalom' 's-nevezetesen a' fe-
nyegettetett Swéwiai Kerület, határjainak, nagy
és költséges védelmezését, ezen alkalmatossággal
is magára vette, és valamint tulajdon, ugy a' más
Birodalmi tagok' tartományaiknak oltamára is,
egész Házi-erejét el-szánta. Mindenek előtt há-
ladatos emlékezetben kell lenni, annak, a' mit
ezen criticus időben, az ő Cs. Felsége gyözedel-
mes fegyvereinek gyengülhetetlen bátorsága, a'
már rész szerént el borított, rész szerént pe-
dig fenyegettetett tartományoknak meg-mentése
végett, el követett, és a' mely módonn az ujjan-
toni ellenséges bé ütés' alkalmatosságával is, a'
fenyegetődző veszedelem, a' Cs. Király tábornak
siető elő-nyomulása által, el-fordított. —

„Hanem, tsak ugyan nem távoztattatott-el ez
által is a' veszedelem egészen; az ellenség na-
ponként számos segítséget gyűlyt magához; 's-
még a' leg nagyobb iparkodások szükségesek,
arra, hogy a' meg-mentődés állandóvá tetteffék,
és az ellenség oly állapotba helyezettetteffék, a'
melyben a' maga puszító bé-ütéseit többé meg
ne ujjithassa. Azonban egy felöll, ezek a' siető
oltalomromra kívántatott eszközök, azt a' felet-
tőbb terhes hadi költséges, a' melyet ő Cs. Felsé-
gének a' köz ügyért magára vállalni, és az ól-
ta meg-szűnés nélkül tenni kellett, már igen nagy-
ra nevelték, 's-még ma is naponként nevelik: mi-
dön ellenben más felöll, sem a' szélen fekvő Bi-
rodalmi tartományoknak mostani állapotjok, sem

pedig a' veletlenül ki-ütött 's-egymásra sebesen következő ellenségeskedéseknek fürgetősége, meg nem engedik a' Rendeknek és lakosoknak, azt, hogy kötelességeik szerént, a' Constitutzió' rendszer útján, a' közönségek védelmezésben hathatos segedelemmel lehessenek, 's-tulajdon birtokaikat a' magok erejekkel oltalmazhassák. Ily környülállások között én, mint fő Komanderozó Generális, abban a' rend-kivül-való kéntelenségben találom lenni magamat, hogy azokban a' tartományokban, a' melyekre a' Császári fegyvereknek védelmezése, ki-terjed, rend kívül való eszközöknek elő-vételek által tegyek szert azokra a' segedelmekre, a' melyeket a' hadi munkának folytatása a' tábor' számára szükségeseké teszen, és melyek ezen tartományoknak erejektől ki-
telhetnek.

„Nem kételkedek telyességgel azonn, hogy a' rend kívül való szükségnek érzése és a' háznos tzél felöll való meg-gyözödés, fel indítja a' Rendeket és lakosokat egy oly dolognak el-fogadására, a' mely egyedül tsak az igazságonn és egyenességenn vagyon fundáltatva, kivált ha megfontalják egyfzersmind azt is, hogy az ellenség azokban a' tartományokban, a' melyekre ő elő nyomúl, és el-foglal, minden segedelem kút-föket, rend-kivül való keménységgel használ, és nem tsak az a' plánuma, hogy ezen tartományoknak tehetségét az egész Birodalom' meg-rontására fordítsa, hanem fel is prédálja és el pulztítja őket, 's-fejetlen táborozásának mindenütt iszonyu nyomdokait hagyja maga után. Minthogy 'hát azon szerentsétlen állapottal, a' melyben még eddig a' Frantziáktól el-foglaltatott minden tartományok találtatódni szemléltettek, egytsupa megoltalmaztatásra és bátorságra tzélozó háborunk nem sokáig tartó terhei, még tsak özfze-hasonlittatásba sem mehetnek: erre nézve bizakodva reméllem, hogy azok nemtsak örömmel el szenved-

tetnek, hanem ennekfelette még minden némű önként való adományok által is elő segéltetik a' közönséges meg-tartatás végett tsatázó seregnek hadi munkája.

„Ezen önként való hadi segedelmek éppen oly külömb-külobmb-félék lehetnek, mint a' seregek' szükségei: következés-képpen, pénz, obligatio, gabona, zab, széna, szolgálat' alá való lovak, vászon, posztó, bőr, egy szóval a' tábornál minden féle haszonra forditható portéka béli önként való adományban, állhatnak ezen hadi segedelmek. Minthogy azoközben meg-eshetik, hogy sokakra nézve, a' kik külobmbenezen pátriótai buzgoságnak meg-bizonyítására készek volnának, az az akadály adhatja magát elő, hogy sem pénzzel, sem pedig a' tábornál azonnal használtatható portékákkal meg nem mutathatják segedelmeiket, holott pedig birnak a' féle arany és ezüst szerekkel, a' melyeknek sem hasznokat nem vehetik, sem szükségeknintsen azokra. Hogy tehát jó hazafiai tzelra törekedő indulatjoknak meg-mutathatására az ilyeneknek is út nyittatassék, 's ezen portékaikból ök is valami valóságos hasznot vehessenek; tudtokra adatik, hogy töllök ezen arány és ezüst portékák is, belső finanságoknak mértéke szerént, t. i. a' Márk arany 380 Forintban, a' Mark ezüst pedig 24 F. ban és 30 kr. ban, a' Bétsi *cursus* szerént, kész pénz gyanant el-vétettetik, 's azökért 4 *pro Centos* Obligatiók adatnak; a' melyeknek e'-végre, tsak a' Günzburgi Cs. Királyi penz-verő házba kell szállitattani. — „

„Fő Hertzeg *Károly*, Feldmarschall.

Batava Respublika.

Ujjabb tudositásaink Északi Hollandiának tsutetsáról, a' *Helderről*, még niatsenek. — Mely kevéssé hihetnának a' tudositásnak, a' melyet a'

Batavusok' Directoriuma a' 6 dik Okt. *Bewerwick* mellett folyt tsatáról ki-hirdette, tsak abból a' környülállásból is által láthatni, a' mi ugyan azon tudósításban emlittetett, hogy t. i. az *Anglusok*- és *Oroszok*- között némü némü egyenetlenség ütötte volna ki magát, 's-hogy az *Anglusok* erre nézve, már a' hajóra való üléshez is tennék a' készülteket. — Hogy az *Anglusok* és *Oroszok* egymás-között meg nem hasonlottak, a' későbbi tudósítások bizonyítják: tsak éppen egy *Irlandus* Regiment viselte magát kötelességével ellenkező módon, és egyedül tsak ez küldetett el Angliába. — Az *Anglusok*nak nem volt annyi eleségek, hogy az *Oroszok*' számára is ki-teljék, a' kik a' magokét a' hosszú tengeri útazás-közben el-fogyasztották: és ez volt hihelő-képpen az ő *Helderre* való vissza-hátrálásoknak az oka. Kétség kívül az eleségnek nem léte okozta azt is, hogy 6-dikban meg támoadják a' *Frantzia* és *Batavus* tábort. Az Angliából *Hollandia* felé szünetlenül takarodó seregek és munitziók is azt bizonyítják, hogy az *Anglusok* meg-tartani igyekeznek, a' mit el-foglaltak és az *Orániai Hertzeget* tovább is segélleni fogják. — *Medemblickből* és *Enkhuisenből* való el-távozássok előtt, a' *Belga* levelek szerént, elégették az *Anglusok* a' *Napkeleti Indiai Belga Kereskedő Compania*' nagy és drága magazinumjainak azt a' részét, melyet magokkal el nem vihettek. — Minden *Frantzia* és *Belga* hadi fogjokat, leg kissebb fel-tétel vagy irás nélkül vissza botsátanak az *Anglusok*, a' melynek hasonló-képpen az eleségnek meg-fogyása az oka.